

1 Europa atranda Lietuvą

Ką vadiname Europa?

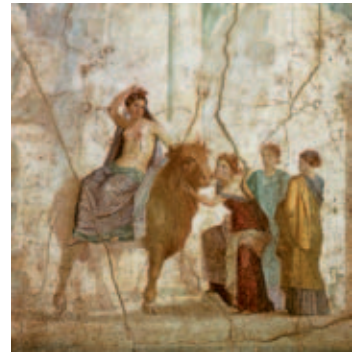
Kolumbas atrado Ameriką, t.y. Senasis žemynas atrado Naująjį – Europa, arba Senasis pasaulis, plėtė horizontą. Tai ar teisinga teigti, kad 1009 m. Europa atrado Lietuvą? Toks klausimas iš pažiūros paradoksalus: šiandien žinoma, kad Lietuvoje yra geografinis Europos centras. Tačiau tai šiandienos faktas – net geografinė Europos samprata yra istorinės raidos nulemtas dalykas. Antai XV–XVI a. Europos rytinė riba buvo į Azovo jūrą įtekantis Donas, o XVIII a. rytinė riba jau buvo laikomas Uralas. Toji riba priklausė nuo Rusijos veržimosi į Rytus ir nuo to, ar užkariautieji kraštai perėmė Rytų Europos civilizaciją. Taigi Europos geografinės ribas lėmė paribio kraštų pažinimas, jų įtraukimo į Europos civilizaciją mastas.

E. ALBANI. EUROPOS PAGROBIMAS. XVII A. I P.

Ką reiškia sąvoka „Europos civilizacija“? Paprastai ji tapatinama su žemyno vakaruose ankstyvaisiais Viduramžiais susiformavusia civilizacija. Šios civilizacijos pagrindas – Frankų imperija, kuri driekėsi nuo Pirėnų kalnų iki Elbės upės rytuose. Kartais šios civilizacijos tėvu laikomas Karolis Didysis. Europos civilizacija išaugo ant Vakarų Romos imperijos griuvėsių, barbarams sukūrus individualų ūkį ir perėmus krikščionybę. Paprastai Vakarų Europos civilizacijos ištakomis laikomas Antikos paveldas ir krikščionybė. Tačiau tiek vieną, tiek antrą perėmė ir savitai perkūrė Bizantija (čia tokios įtakos, kokią Vakaruose darė barbarai, nepatirta), o vėliau – Rusija. Ar šios šalys priklauso Europai civilizacijos (ne geografijos) požiūriu? Bizantinė civilizacija galėtų būti laikoma antrąja Europos Viduramžių civilizacija. Abiejų šių civilizacijų ištakos – antikinėje Romoje. Savo ruožtu pastarosios ištakos, pačių romėnų nuomone, – Senovės Graikijos civilizacijoje.

Aišku, kad Europos civilizacijos samprata gali būti labai įvairiai aiškinama. Šiaip ar taip, 1009 m. Lietuvą atrado atvykėliai iš Vakarų Europos.

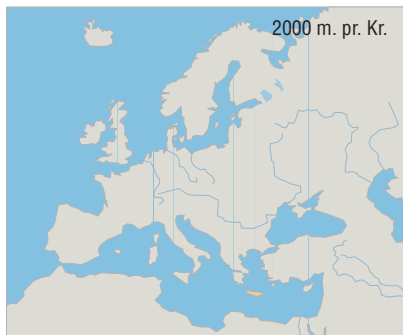

EUROPOS PAGROBIMAS. IKI 79 M.

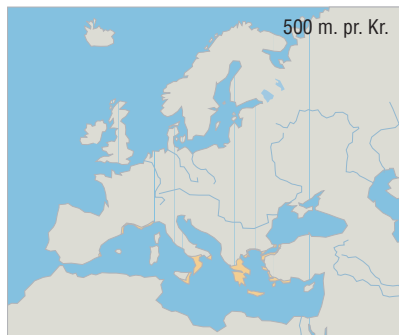
Pagal vieną graikų mitą, Europė buvo Finikijos karaliaus Agenoro duktė. Jaučiu pasivertęs Dzeusas ją pagrobė ir, ant nugaros nuplukdęs į Kretos salą, su ja susituokė. Šis archajiškas mitas veikiausiai atspindi civilizacijos pradų ir rašto sklidimą iš kultūringesnių Artimųjų Rytų į tuo metu „bevardžius“ barbarų kraštus. Būtent Kretoje 2500 m. pr. Kr. susiformavo Mino civilizacija (žlugusi 1400 m. pr. Kr.), laikoma senovės graikų civilizacijos pirmtake, drauge ir pirmąja Europos civilizacija.

Šis mitas nuo Antikos laikų buvo dažnas meno siužetas. Ypač išplito Renesanso laikais ir buvo populiarus iki pat XVIII a. Europos pagrobimą vaizdavo Raffaello, Tiziano, Rembrantas. Pateikiame dvi šio siužeto interpretacijas: Lietuvoje esantį italų dailininko nutapytą paveikslą ir freską iš Pompėjų.

Geocivilizacinės Europos bangos

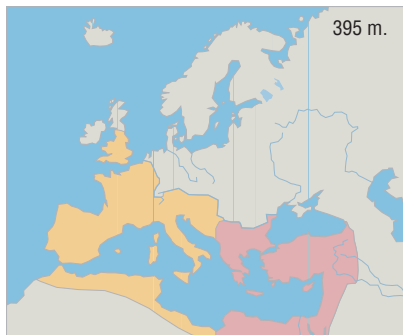
Europa – tai Kretos-Mikėnų civilizacija?

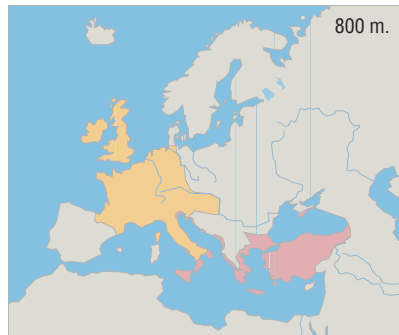
Europa – tai senovės graikų civilizacija?

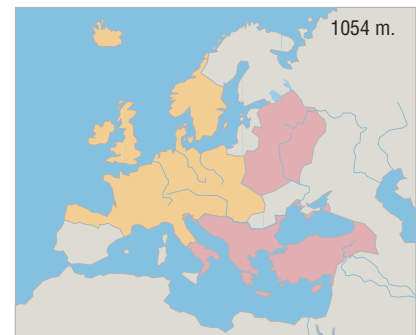
Europa – tai Romos imperija?

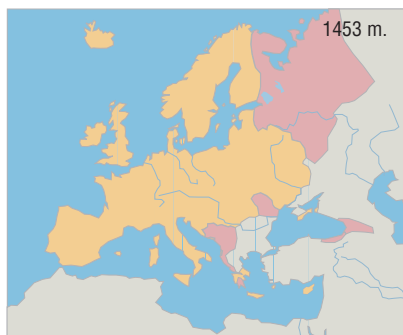
Romos imperijos skilimas – dviejų Europų ištakos?

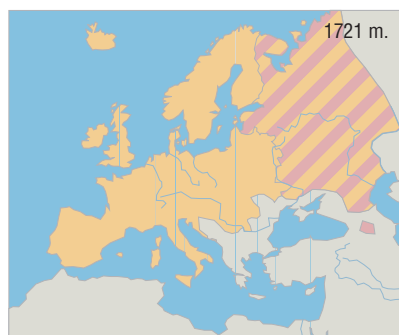
Kur tikroji Europa – Bizantijoje ar Karolio Didžiojo imperijoje?

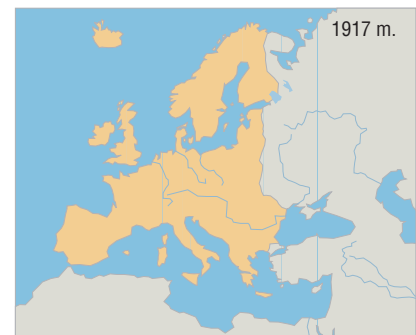
Dviejų Europų pradžia?

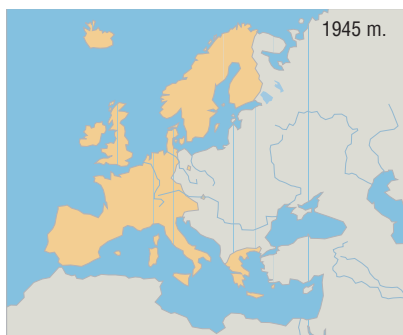
Bizantinė Europa Rusijoje?

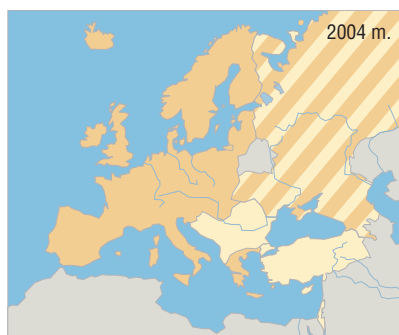
Į Europą ar į Vakarų Europą prakirto langą Rusijai Petras I?

Bolševikai atplėšė Rusiją nuo Europos?

Vidurio Europa – ne Europos civilizacijoje?
Arba: Vidurio Europa – tai „atplėšti Vakarai“?

Vidurio Europos ir kitos šalys grįžo arba siekia grįžti į Europą. Į ką orientuojasi Ukraina, Rusija ir Baltarusija?

- Europa (Antikos ir Vakarų Europos civilizacijos)
- Rytų Europa (Bizantijos civilizacija)
- Šalys, siekiančios tapti Europa